

A szentgotthárdi csata emlékének ápolása

Beküldés dátuma:	2015.10.20
Értéktárba rögzítve:	2015.10.20
Benyújtó kapcsolattartó személy:	Csuk Ferenc, Horváth Zsuzsanna
Értéktár megnevezése:	Települési értéktár
Fellelhetőség helye:	Szentgotthárd

A szentgotthárdi csata 1664. augusztus 1-jén zajlott a város határában. 2003 óta a város minden évben egy többnapos rendezvénysorozat keretében emlékezik meg a törökök felett aratott győzelemről, amely Szentgotthárd nevét Európa-szerte ismertté tette. A Szentgotthárdi Történelmi Napok számos sport- és kulturális programja vonzza a városba a turistákat augusztus első napjaiban.

A csata

A csata a Raimondo Montecuccoli vezette szövetséges keresztény csapatok és a Köprülü Ahmed nagyvezír parancsnoksága alatt álló török hadsereg között folyt. Augusztus 1-jén az első alkalommal sikerült az összehangolt reguláris európai haderőknek legyőzni a törököket mezei csatában.

Köprülü Ahmed - és a török szultán, IV. Mehmed - célja a hadjáratnál Bécs elfoglalása volt. Zrínyi Miklós katonai akciói (az eszéki Dráva-híd felégetése, támadás a török kézen levő Kanizsa ellen) készítették arra a nagyvezírt, hogy a hadjáratot a Dunántúl irányába vezesse. A Rábán először Körmenáknál akartak átkelni, sikertelenül. Július utolsó napjaiban

Szentgotthárd határában kerestek átkelési lehetőséget. A keresztény seregek a folyó bal partján, Nagyfalunál (ma Mogensdorf, Ausztria) foglaltak állást. A szövetségesek - császári, német birodalmi és francia egységek, valamint a Rajnai Szövetség csapatai - mintegy 25-30 ezer főt számláltak. Az oszmán hadsereg több mint két-háromszoros túlerővel rendelkezett, Tótfalutól Alsószőlőnkig a Rába jobb partján táborozott le.

Július 31-én éjjel a törökök a folyó egyik kanyarulatában hidat emeltek, megkezdték az átkelést. A hídfőben a janicsárok védelmi sáncokat alakítottak ki, hiszen nem akartak aznap döntő támadást indítani, mivel pénteki nap (muzulmán ünnepnap) volt. Nagyfalut viszont elfoglalták. A keresztény fővezérek tanácsa dél tájban az azonnali ellentámadásról döntött. A csata kimenetele szempontjából döntőnek bizonyult a jól képzett katonák összehangolt és fegyelmezett támadása. A muskétával és pikával felszerelt keresztények a folyóba szorították a Rábán átkelt törököket. A török sereg veszteségét (kb. 9000 fő) növelte, hogy sokan az elitcsapatnak számító janicsárok közül is elesetek. A keresztények 5000-6000 embert veszítettek. A seregek augusztus 5-éig a csatatér közelében maradtak. Ezután a törökök Vasvár, Székesfehérvár irányába, a keresztény csapatok Bécs irányába elvonultak.

Augusztus 10-én, a hosszú ideje folyó tárgyalások befejezéseként Simon Reninger császári követ és Köprülü Ahmed nagyvezír 20 évre szóló fegyverszüneti megállapodást írtak alá Vasvár mellett az oszmán táborban. Ezt a magyar közvélemény felháborodással vette tudomásul, mert a törökök kezén hagyta előző évi hódításait.

A szentgotthárdi csata emlékének ápolása

A csata emlékét őrző műalkotások Szentgotthárdon (láthatók a mellékelt képeken, ill. linkeken)

- Mária-szobor a csata 100. évfordulójára (Braun József, 1764)
- Mennyezeti freskó a Nagyboldogasszony templomban (Dorfmeister István és fia, 1784)
- Az apáti szoba olajfestménye (Dorfmeister István, 1795-96)
- Domborművek a Színház bronzkapuján (Kiss Sándor, 1988)
- Régi kövek üzenete pannó részlete a Színház folyosóján (Túry Mária, 1988)
- Falfestmény részlete a III. Béla Szakképzőben (Osváth Miklós, 1999)
- A csata emlékét őrző műalkotások Nagyfaluban (Mogersdorf)
- Fehér kereszt (állíttatta Kuzmits Dániel szentgotthárdi perjel, 1840)
- Szent Anna-kápolna (Trautmannsdorf özvegye, 1670)
- Mennyezeti freskó a nagyfalvi templomban (Josef Rösch, 1912)
- Kereszt és emlékkápolna a Schösslin (Mogersdorf falu, 1964)
- Török emlékmű (Mogersdorf, 2015, a török kormány megbízásából)

Digitális terepasztal

A Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Múzeum állandó kiállításának része a digitális terepasztal. Ezen az események megjelenítése egy – a csata helyszínét modellező – domborzati maketten történik, hang- és fényeffektek kíséretében elevenednek meg a csapatmozgások. A menüsorban az animáció megtekintése mellett további lehetőségek közül választhat a látogató: A Médiatárban meghallgathatja Csuk Ferenc hét énekből álló Szentgotthárdi csata c. elbeszélő művét Farkas Dániel előadásában. A Tudástárban újabb információkkal gyarapíthatja ismereteit a csata szereplőiről, a korabeli fegyverekről, a témához kapcsolódó fogalmakról, majd próbára teheti tudását a Kvízkérdések megválaszolásával. A terepasztalt a pécsi Innoteq cég készítette, a tartalmakat a Honismereti Klub tagjai állították össze.

Csata a terepasztalon

2015-ben a terepasztal bővült a „Hadiösvény” programmal, amely kivezet a Múzeumból, és a csata helyszíneinek felkeresésére ösztönzi a látogatókat. A többségükben ausztriai helyszíneken található emlékhelyeken található nyomok segítségével a játék résztvevői megfejthetnek egy rejtvényt. A Hadiösvényen Görög László színművész kalauzol végig, ad utasításokat és információkat egy kisfilmben.

Szentgotthárdi Történelmi Napok állandó programjai

- Évente változó, történelmi témájú kiállítás megnyitása a Történelmi Napok előestéjén a Honismereti Klub szervezésében
- Rendkívüli nyitva tartás a Pável Ágoston Múzeumban, a csatát bemutató állandó kiállításán a látogatók kipróbálhatják a digitális terepasztalt.
- Hagyományőrző egyesületek, népi együttesek bemutatói, játszóház és vásár a várkertben
- Jelmezes felvonulás a helyi civil egyesületek közreműködésével
- Fúvószenekari találkozó
- „Csata Emlékfutás”-nak nevezett sportverseny
- A csata újrarájátszása
- Gálaműsor

Történelmi napok - jelmezes felvonulás

A szentgotthárdi csata emlékének ápolása

Csatafutás

A Szentgotthárdi Csata Emlékfutás 2003 óta a Szentgotthárdi Történelmi Napok hagyományos sportprogramja. A versenyt lelkes helyi sportkedvelők szervezik, akik minden korosztály számára igyekeznek versenyzési lehetőséget biztosítani, a gyerekektől a felnőtt korosztályig. A főfutam útvonala a Nagyboldogasszony templom kapujától az ausztriai Schloßlbergen felállított emlékkeresztig és vissza tart. A táv 9,5 km. A hobbifutam a szentgotthárdi csata évét idéző, 1664 méteres táv. A ma már nemzetközi hírű futóversenyen minden évben több százan vesznek részt.

Csatafutás

Csata Emlékfutás - aprók rajtja